

Diskriminacija

Danas je, ne samo kod nas, već i u drugim zemljama prisutna diskriminacija. Diskriminacijom se smatra svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje prema nekim osobama ili grupama ljudi, na otvoren ili prikriven način. Uskraćivanje prava koja pripadaju grupama ljudi samo na osnovu njihovih ličnih svojstava, osobina, mišljenja ili uvjerenja-zabranjeno je zakonskim propisima države. „Osnovi“ za pravljenje razlike, odnosno uskraćivanje prava uglavnom su rasa, boja koze, seksualna orijentacija, invaliditet, vjersko ili političko ubjedjenje, imovinsko stanje, izgled i sl. Do diskriminacije dolazi stavovima koji pravdaju predrasude da pripadnost nekoj grupi prati i određeno ponašanje, kao na primjer to da su „svi Romi prljavi“ ili „djeca razvedenih roditelja uvijek loši đaci“.

Najčešći oblici ispoljavanja diskriminacije jesu povreda jednakih prava i obaveza, uz nemiravanje i ponižavajuće postupanje, kao i govor mrznje. Situacije u kojima se ispoljava diskriminacija su one u kojima se svi mi svakodnevno nalazimo (u školi, na poslu, u prodavnici, u zdravstvenim ustanovama, na ulici...) Tipičan primjer diskriminacije je kada u prodavnici ili pekari radnica prvo usluži finu namirisanu gospodju, elegantno obučenu, iako je na redu čovjek u radničkom odijelu sa sve malterom po kosi. Često se dešava i da u bolnici ili domu zdravlja prvo prozovu imućnjeg čovjeka, iako je na redu osoba romske populacije sa malim djetetom u naručju.

Postoji i pozitivna diskriminacija, u slučaju kada na poslu prednost, posebnu zaštitu ili pomoći imaju žene, trudnice, osobe sa invaliditetom. Pozitivnom diskriminacijom se naziva i organizovanje posebnih oblika nastave za djecu koja zbog nedovoljnih intelektualnih sposobnosti ne mogu da prate redovnu nastavu. Kao i zakonske odredbe kojima se određenom dijelu populacije omogući da zdravstvena zaštita bez podnošenja bilo kakvih dokumenata, u slučaju da nemaju stalno prebivalište.

Nema segmenta društva u kome nema diskriminacije, i zbog toga je njen suzbijanje veoma važno. Diskriminacija se ne smije tolerisati!

Za borbu protiv diskriminacije potrebno je da se organizuju konkretnе mjere i aktivnosti kako bi se suzbila netolerancija i nerazumijevanje. Prije svega potrebno je da podignemo svijest kod mladih, jer je svako od nas bio u nekoj situaciji diskriminiran. Treba da težimo tome da živimo u demokratskom, društvu socijalne pravde i za to treba da se borimo. Nasa dužnost je da se svi zajedno borimo protiv diskriminacije, bez obzira otkuda dolazila i prema kome je upućena.

Jaćimović Dragana

Sloboda govora

„Sloboda je pravo činiti sve što zakoni dopuštaju, ako bi i jedan građanin mogao činiti ono što oni zabranjuju ne bi bilo više slobode ni za koga, jer bi i drugi prisvojili istu vlast.”, govorio je Monteskje..

Sloboda govora je pravo da se govori slobodno, da se iznose stavovi bez cenzure i straha od kazne. Često se kao sinonim koristi i sloboda izražavanja. Sloboda je dobro koje nam dozvoljava da uživamo u svim ostalim dobrima. Svako od nas ima pravo na stav, pravo na mišljenje. Nijesmo osobe koje trebaju da čute i slušaju šta mala elita ili autoriteti misle o nečemu. Svako je podjednako važan, bio on „mali“ ili „veliki“. Svako ima jednakopravo na mišljenje, kao i bilo ko drugi na ovom svijetu. Ne treba da se ustežemo i čutimo. Gradimo svoju budućnost!!!

Ukoliko smatramo da postoje greške, ukažimo na njih, ispravimo ih. Promijenimo svoje navike! Znamo da u istoriji nijesu svi imali ista prava, slobodu govora, pravo glasa... Medjutim, to se do danas dosta promijenilo. Svi imamo ista prava, pa onda iskoristimo ih. Ne mozemo poreći postojanje država u kojima se ograničava sloboda govora, država koje su još nerazvijene, ali u vremenu gdje se sva ljudska prava moraju poštovati I štititi, svi zajedno moramo učiniti maksimalan napor da se i to iskorijeni. Danas u vrijeme postojanja društvenih mreža, foruma i blogova ipak nijesmo postali toliko svjesni činjenice, da svi imaju ista prava da napišu sve što misle. Mogu to uraditi i na način da ostanu anonimni, tako da ne moraju brinuti o nekavom potencijalnom ukoru. Poznati bloger, Tibor Jona, kaže: „Svaka prilika ili svaki alat koji omogućava ljudima da kažu što misle je dobar. Koliko ce ljudi ispasti pametni, glupi, smiješni ili tužni, to zavisi od njih. Ja , recimo, u zavisnosti od toga u kakvom sam raspoloženju, čitam ili ne čitam ljude koji me nerviraju. Ali kažem- ono što omogućava ljudima da pričaju i da naglas izgovaraju svoja mišljenja, ne moze biti loše!“

Sladana Drobnjak

Nulta tolerancija za rasizam

„ Odbijam da prihvatom uvjerenje da su ljudi toliko tragično upetljani u bezvjezdanu ponos rasizma, da svjetli dolazak dana, mira i bratstva nikada neće postati stvarnost ”- Martin Luter King. Da, odbijam da prihvatom isto kao što je M. L. King šezdesetih godina kao jedan od vođa pokreta za građanska prava američkih crnaca, odbijao da prihvati rasizam ili bilo kakvu toleranciju za isto.

Ja sanjam dane mira, dobrog činjenja jednih drugima, zajedničkog života pod istim suncem, gdje ima mjesta za sve. Sanjam svijet sa nultom tolerancijom za rasizam. Ja imam san, a imaju ga -imaju ga i svi oni koji su žrtve rasizma. Ljudi su ljudi, bili bijeli, žuti ili crni. Rađaju , žive i umiru. Svima je u zajedničkom interesu da žive što bolji, kvalitetniji i mirniji život. Život bez bilo kakve diskriminacije. Pretpostavljam da čak I danas kada je liberalna misao toliko napredovala, riječ tolerancija je kao biser rijetka. I pitamo se šta je dovelo do toga da ljudi tako postanu slijepi?! Ako sam crnkinja, zar sam manje vrijedna?! Ako sam bijelac, uspijeću u životu?! Ne, to nikako ne smije biti pitanje. Ljudi smo, svi imamo jednake potrebe. Rođeni smo da se borimo za svoju egzistenciju, ali ne na jedan sebičan način, već korišćenjem prilika koje moraju biti jednake za sve.

Želim oko sebe drugare crne, žute, bijele. Želim ljude koji znaju biti “čovjek”. Ako sve što želim je samo jedan san, sanjaću ga cijeli život. Živjeću san djelima borbe protiv rasizma. Želim zdravu okolinu, liberalne misli za svoju porodicu, prijatelje i sebe. Jedan tolerantan svijet sa životom u slobodnom društvu.

Neka bude tako, neka i najdem na neslaganje, ali mi niko ne može zabraniti da citiram Ralfa Sokmana i time potvrdim svoj stav.

„Test hrabrosti dolazi kad smo u manjini, a test tolerancije kada smo u većini.“

Ivana Marsenić

Govorom mrznje nikom nećeš uljepšat' dan

Postovani skupe iz ljubavi govoriću vam o mržnji... Riječ je mač sa dvije oštice, može nam uljepšati dan i uništiti život. Teško je govoriti lijepo kada je u ovom Svijetu pravih riječi tako malo. Često na svakom Ćosku vidimi ili čujemo razne oblike mržnje: na nacionalnoj, vjerskoj, imovinskoj, rasnoj osnovi, a opet je najteže biti sam, bez ljudi. Biti manjina u društvu, diskriminisan i odvojen iz bilo kog razloga je. Boriću se i izdvojiti od ljudi koji kažu DA mržnji, DA diskriminaciji. Pa ljudi, svi smo mi isti, od krvi i mesa, sve nas je neka majka rodila i odgojila a jedina razlika izmedju mene i tebe, izmedju svih nas je to što se dijelimo na dobre i loše ljude! Da li će biti sretna sa gomilom novca u džepu ili sa jednim eurom nije bitno, ja sam čovjek onda kada dijelim svoje sa drugima a ne kada otimam od drugih za sebe. Svoje čojstvo pokazujem kada druge branim od sebe a junaštvo kada sebe branim od drugih. To je odlika onih koji su puni ljubavi. Ljubav je izvor svega na Svijetu i nesebično se dijeli, pokazuje kroz lijepе rijeci koje srce ispune a dušu smire. Zar je stvarno teško reci: volim te, hvala ti, izvini, molim te, zar je teško biti dobar, častan i pošten čovjek?! Da, teško je nečovjeku da postane ono sto je najteže u životu, da postane dobar čovjek! Prođi u nasmij se, ne mrzi, jer isti smo i ti i ja i svi. Reci lijepu riječ i ispunji svoje srce, uljepšaj nekom' dan!

Denisa Pusija

Govor mržnje ljudski je poraz

Najplemenitije i najdragocjenije osjećanje podareno čovjeku je ljubav. Nikakvo zlo se ne može izrodit iz iskreno njegovane i čiste ljubavi. Nikakvi postupci, izgovori i razlozi ne mogu opravdati onoga koji mrzi. Čovjek koji mrzi ne može čisto misliti.

Govor mržnje je ispoljavanje mržnje prema nekome ili nečemu. Ogromna je i razorna snaga mržnje. U to se svakodnevno uvjeravamo. Ona truje, pustoši i uništava živote kako onih koji mrze tako i onih na kojima se iskaljuje.

Kad nekoga mrzimo onda smo često prema toj osobi netolerantni, kritični, nepristojni, nepravedni, neiskreni.. Prema tome, mržnja ne može biti ničim opravdana. Razvijanjem negativnih misli i osjećaja u sebi ne pokazujemo da smo bolji od onih koji mrze. Mržnja prazni dušu, uništava sve plemenito i vrijedno u čovjeku, a kada od one početne koja se javlja, pređe granicu kontrole i čutanja i u vidu priznavanja kao bujica poteče preko zlog jezika tada nastaje govor mržnje.

Ne postoji zlo vrijeme, postoje na žalost, loši ljudi. Kakva god neprilika bila, a okolnosti teške, ne postoji opravdanje za one koji proizvode i šire govor mržnje. Ta pojava stara je gotovo koliko i ljudski rod. Ljudi u punom smislu te riječi, pravi ljudi, spremni na oproštaj, razumijevanje, dogovor, pomirenje i oni drugi, malih kapaciteta- moralnog, vjerskog, humanog; koji dopuštaju da im mržnja nađe mesta u duši i umu. Govor mržnje je mnogo više od kritike, negativan je, smišljen da izazove štetne emocije i namjere kod slušaoca, i da ih takve usmjere ka nekoj grupi, najčešće manjinskoj.

Danas, bar formalno, govor mržnje je tretiran kao prestup, ali bitno je i da ga svako od nas prepoznamo, osudi i odbaci. Meta govora mržnje je neka osoba, grupa, društvena grupa, nacionalna, vjerska... koja je po nečemu razlčita. Oni nesposobni da prihvate različitost, kao pravo i kvalitet, pozivaju na izolaciju, nasilje, linč!

Govor mržnje ima za cilj da se onaj protiv koga se govori, predstavi u najnegativnijem kontekstu i svjetlu i da se slušaoci podstreknu na nanošenje zla prema imenovanom. Govor mržnje je metoda kojom su se služile najopakije i najtamnije ideologije istorije, fašisti, nacisti, rasisti.

Govor mržnje još nije iskorijenjen, i naša epoha ga pamti. Nerijetko i nažalost, i dan danas pruža nam se prilika da čujemo potresna svjedočenja o tragičnim i fatalnim posljedicama govora mržnje u bliskom okruženju i bliskoj prošlosti.

Porazno, nema šta.

Senida Međedović

Rasizam

Rasizam je teorija, odnosno ideologija po kojoj između rasa koje čine ljudski rod postoje duboke, biološke predodređene razlike, koje se ne mogu preći, odnosno ako i mogu onda je „mijesanje rasa“ krajnje nepoželjno.

Pristalica rasizma je rasist. Na odvajanju rasa se bazirao npr. Sastav apartheida u Juznoafričkoj Republici i isključivanje crnaca iz političkih prava na jugu SAD-a, koje se nakon ukidanja ropstva 1865. god. zadržalo sve do 1960-tih godina.

Gotovo uvijek, rasistička ideologija vezana je za ideju da neke rase imaju veću vrijednost, te da su prirodno superiornije od drugih, pa je prirodno da budu i u superiornijem položaju. Iz tog razloga je dozvoljeno koristiti silu da se taj položaj održi i na taj način spriječi „kvarenje“ rasa, što je potpuno nehumano i za svaku osudu.. Najradikalniji oblik rasističke ideologije u savremenoj istoriji je nacional-socijalizam, koji razlikuje Arijevce kao rasu gospodara, od rase robova (npr. Sloveni) i rase koje treba pobiti (npr. Jevreji i Romi). Ova zamisao je velikim dijelom i realizovana tokom 2. Svjetskog rata. Progonjeni su bili kao pripadnici niže rase.

Rasizam su razvili evropski antropolozi XIX vijeka, tokom istraživanja geneze primitivnih naroda. Oni su zaključili da njihova „primitivnost“ nije samo kulturno, nego i biološki predodređena, a sve zbog slabih umnih sposobnosti! Mislili su da je veličina lobanje važna i za IQ, međutim te teorije odbacio je Darwin. Napokon, razlike među grupama koje se mogu nazvati rasom postoje, ali te razlike nikako ne mogu biti osnov da pripadnike neke rase diskriminišemo, zapravo te razlike su bogatstvo svih nas- bogatstvo čovječanstva.

Damjanovic Sladjana